PÉNZÜGYMINISZTÉRIUM

Felelősség a munkavédelmi szakmai hibákért

2018. november 12.
Budapest

Nesztinger Péter főosztályvezető
Munkavédelmi Főosztály

Munkavédelmi mulasztások szankcióira vonatkozó alapelvek

A kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény:

12/A. § (1) A hatósági ellenőrzést végző szervek a kis- és középvállalkozásokkal szemben az **első esetben előforduló jogsértés esetén** - az adó- és vámhatósági eljárást és a felnőttképzési tevékenységet folytató intézmények ellenőrzésére irányuló eljárást kivéve - **bírság kiszabása helyett figyelmeztetést** alkalmaznak.

(2) **Nincs lehetőség a bírságtól való eltekintésre**, ha
a) a jogsértés **emberi életet, testi épséget vagy egészséget sért vagy veszélyeztet**,

Munkavédelmi mulasztások szankcióira vonatkozó alapelvek

Az NGM közleménye a 2018. évre szóló munkavédelmi és munkaügyi ellenőrzési irányelvekről:

- Azoknál a munkáltatóknál, akiknél a hatósági intézkedések ellenére **nem tapasztalható jogkövető magatartás, teljes hatósági szigorral kell fellépni**.

- Az Mvt. 81-82. §-ai szerinti esetekben a **súlyos veszélyeztetést megvalósító munkáltatóval szemben a munkavédelmi hatóság munkavédelmi bírságot szab ki**.

Munkavédelmi bírság
súlyos veszélyeztetés (szabálytalanság) miatt

- A **munkavédelmi hatóság munkavédelmi bírságot alkalmaz** az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények teljesítését elmulasztó, és ezzel a munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztető munkáltatóval vagy az Mvt. 40. § (2) bekezdésében meghatározott összehangolási kötelezettség megvalósításáért felelős személlyel vagy szervezettel szemben.
- A munkavédelmi bírság összege 50 000 Ft-tól 10 000 000 Ft-ig terjedhet.
- A munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyezteti különösen
  - a 21. §-ban meghatározott feltételek szerinti **munkavédelmi üzembe helyezés elmulasztása**;
  - a 23. § (1) bek-ben meghatározott **időszakos biztonsági felülvizsgálat elmulasztása**;
  - a 23. § (2) bek-ben meghatározott **soron kívüli ellenőrzés elmulasztása**;
  - az 54. § (2) bek-ben meghatározott **kockázatértékelés elmulasztása** a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter rendelete szerinti **legmagasabb veszélyességi osztályba** tartozó munkáltató esetében, valamint az egyes veszélyforrások hatásának kitett munkavállalók védelméről szóló külön jogszabályokban előírt esetekben, amely megvalósul különösen a kockázatértékelés keretében **szükséges expozícióbecslés/-mérés hiányában**;

Munkavédelmi bírság

A munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyezteti különösen:

- a szükséges **biztonsági berendezések, egyéni védőeszközök működésképtelensége, illetve hiánya;**
- a munkavégzés 40. § (2) bekezdése szerinti **összehangolási kötelezettség elmulasztása**;
- a **veszélyes munkahelyen**, veszélyes munkaeszközzel, vagy veszélyes technológiai folyamatban végzett munka esetére - ideértve a külön jogszabályban meghatározott veszélyforrásokkal járó munkaköröket, sérülékeny csoportot - **előírt munkaköri alkalmassági vizsgálatok, biológiai monitorozás elmulasztása**;
- a külön jogszabályok szerint **előírt foglalkoztatási tilalom megszegése**;
- a **megengedett értéket meghaladó expozícióban történő foglalkoztatás** a szükséges védelem hiányában; továbbá
- a **rákkeltő expozícióval járó tevékenység esetére a külön jogszabály által előírt mérések elmulasztása**;
- a **veszélyes munkahelyen**, veszélyes munkaeszközzel vagy veszélyes technológiai folyamatban végzett munka esetére a munkavédelemre vonatkozó **szabályban előírtnál kevesebb munkavállalói létszám foglalkoztatása**.

Számítás módja: 273/2011. (XII. 20.) Korm. rendelet

A munkavédelmi bírság alapösszege a súlyosan veszélyeztetett **munkavállalónként ötvenezer forint**.

Normasértések száma

a) 2-4 munkavédelmi normasértés esetén 1,5-szörösére;

b) 5-7 munkavédelmi normasértés esetén 2-szeresére;

c) 8 vagy annál több munkavédelmi normasértés esetén 3-szorosára emeli a munkavédelmi bírság mértékét.

A munkavállaló súlyos veszélyeztetésének időtartama

a) egy óránál tovább fennállt, 1,3-szorosára;

b) nyolc óránál tovább fennállt, 1,5-szörösére;

c) egy hétnél tovább fennállt, 3-szorosára;

d) egy hónapnál tovább fennállt, 5-szeresére emeli meg a munkavédelmi bírság mértékét.

Számítás módja

Ha munkáltató mulasztása miatt már következmény is volt:

a) fokozott expozíció következett be, 1,2-szeresére;

b) munkabaleset vagy egészségkárosodás következett be, 1,5-szörösére;

c) súlyos munkabaleset - kivéve halálos munkabaleset - következett be, 3-szorosára;

d) halálos munkabaleset következett be, 10-szeresére emeli meg a munkavédelmi hatóság a munkavédelmi bírság mértékét.

Ha a munkavédelmi hatóság korábbi hatósági eljárása során feltárt súlyos veszélyeztetés miatt a munkáltatóval szemben **jogerősen munkavédelmi bírságot** szabott ki a hatósági ellenőrzést megelőző **két éven belül**, akkor a munkavédelmi bírság mértékét 1,5-szörösére emeli meg.

KKV esetén a munkavédelmi bírság mértéke 0,8-szorosára csökken.

Eltérítések

A munkavédelmi hatóság mérlegelési jogkörében legfeljebb **20%-kal megemelheti** ha

a) megállapítja, hogy a határértékkel jellemzett kóroki tényezőkre megadott határérték túllépése a 10%-ot meghaladja,

b) megállapítja, hogy a munkavédelmi normában meghatározott mérték túllépése a 10%-ot meghaladja,

c) a munkáltató nem bízott meg munkavédelmi szakembert a munkavédelmi feladatok ellátására,

d) nincs a munkáltatónál biztosítva a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás,

e) az 5/1993. (XII. 26.) MM rendelet szerinti II. vagy III. veszélyességi osztályba sorolt munkáltatónál az előírt kockázatértékelés hiányzik,

f) a munkavédelmi oktatás nem került megtartásra;

Eltérítések

A munkavédelmi hatóság mérlegelési jogkörében legfeljebb **20%-kal megemelheti** ha

g) a munkáltató nem szervezte meg a munkavédelmi képviselő választását olyan esetben, amikor ez kötelező lett volna, vagy nem biztosította a megválasztott munkavédelmi képviselő működési feltételeit,

h) jogszabályban meghatározott esetekben a munkáltató nem alkalmazott biztonsági és egészségvédelmi koordinátort, vagy

i) megállapítja, hogy a munkáltató a munkavégzés hatókörében tartózkodó személy életét, testi épségét és egészségét is veszélyezteti.

A munkavédelmi hatóság mérlegelési jogkörében legfeljebb **20%-kal csökkentheti** ha

a) a munkáltató tényfeltárást segítő magatartást tanúsított;

b) a veszélyeztetés megvalósulásában a munkavállaló szabályszegő magatartása is közrejátszott vagy

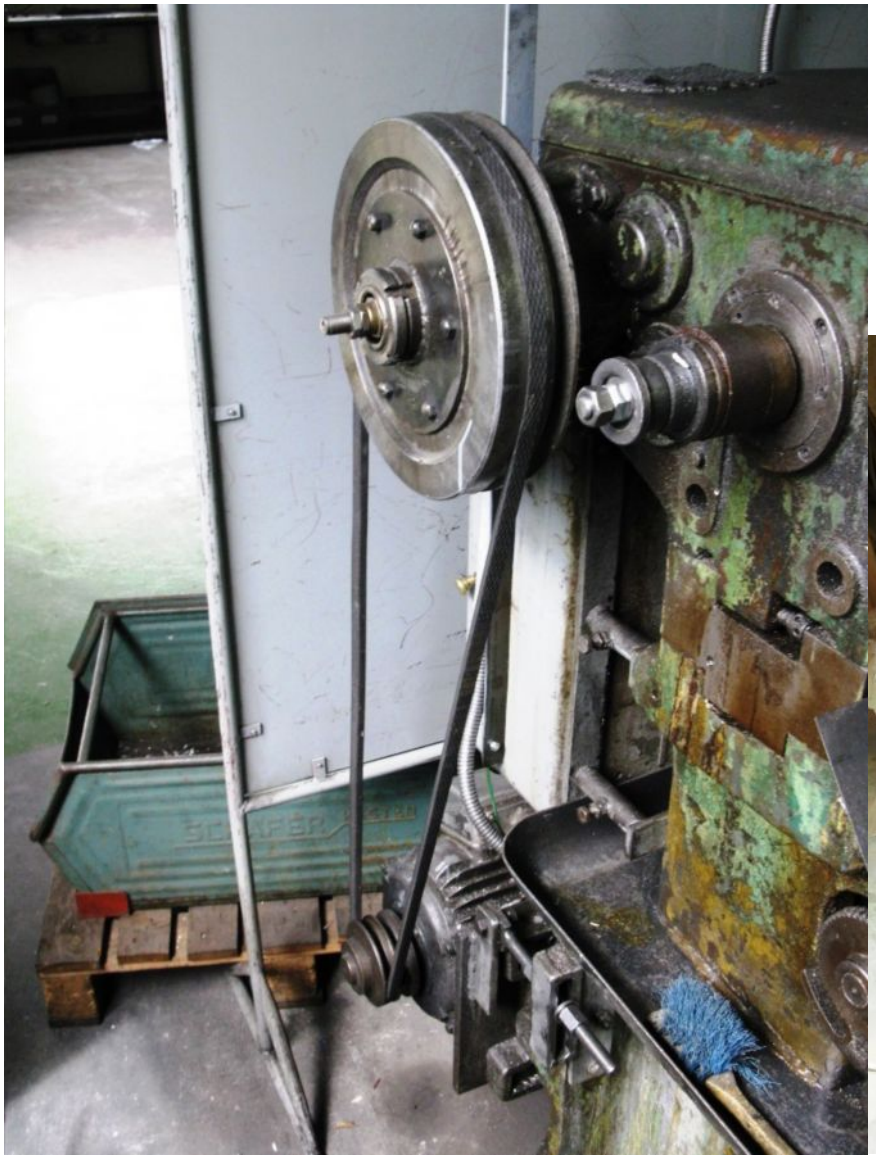
c) a munkáltató a hatályos munkavédelmi előírásoknál szigorúbb megelőző intézkedéseket valósít meg.

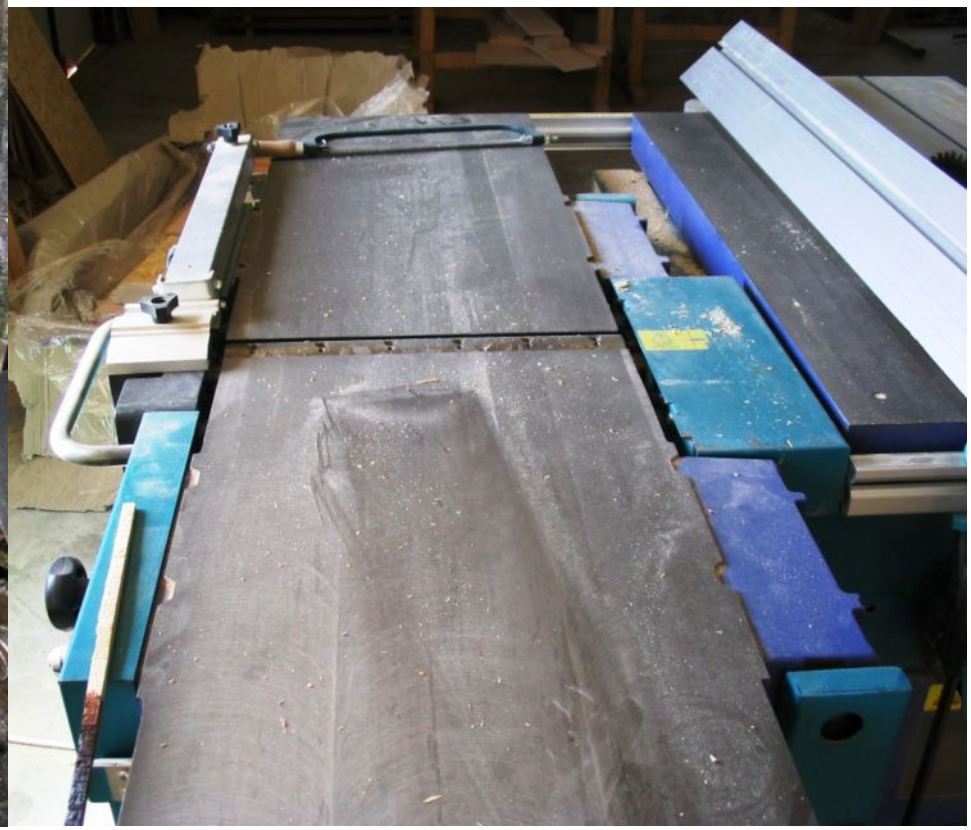
Részletes szabályok belső módszertani útmutatóban.

Példák

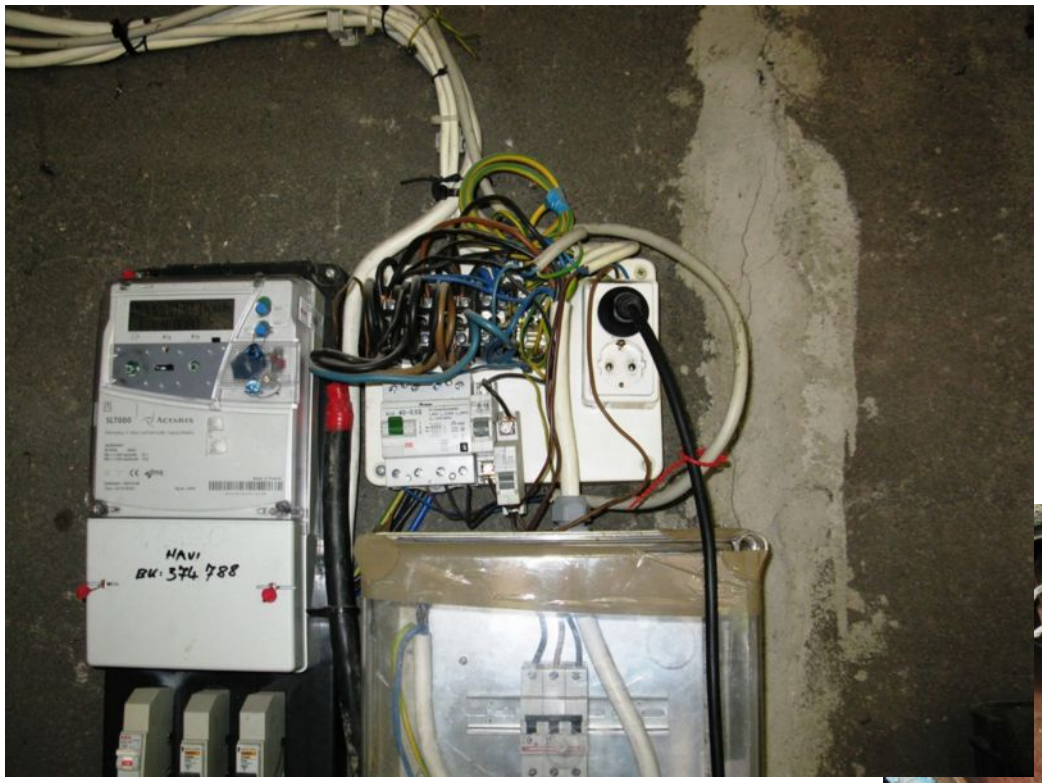

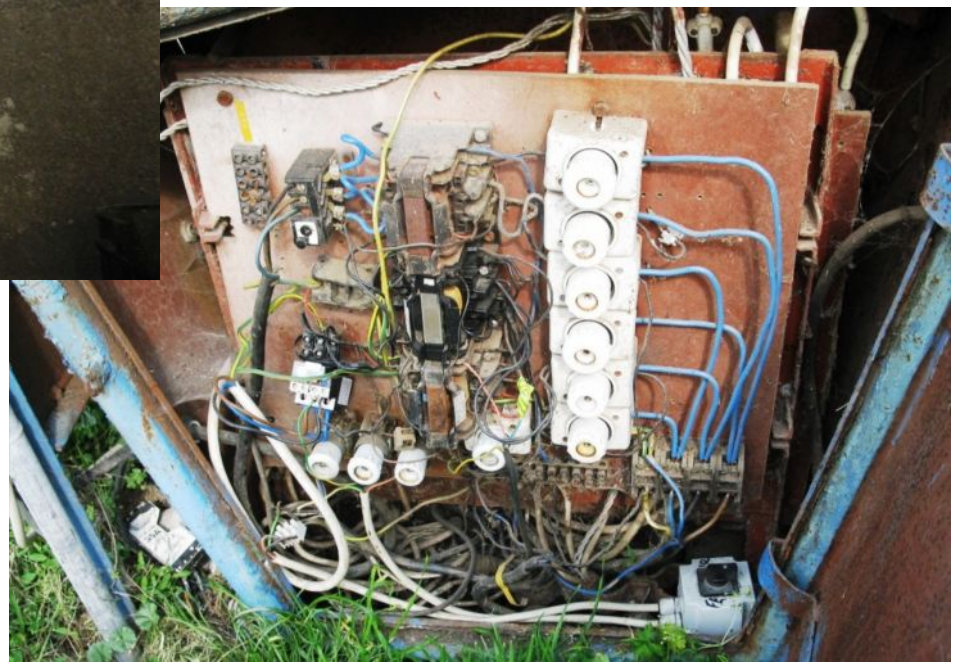
Példák

Példák

Közigazgatási bírság (2016.VII.08.)

A munkavédelmi hatóság közigazgatási bírsággal sújtja azt a **természetes személyt, aki a szervezett munkavégzés során:**
a) a **munka egészséges és biztonságos végzésére**, illetve annak ellenőrzésére vonatkozó szabályokat megszegi vagy feladatkörében e szabályok végrehajtásának mellőzését eltűri,
b) a **munkabalesettel** kapcsolatban nyilvántartási, kivizsgálási, jegyzőkönyv-készítési és bejelentési kötelezettségét kellő időben nem teljesíti vagy valótlan adatot közöl, illetve a baleset valódi okát eltitkolja vagy feltárását megakadályozza,
c) a **foglalkozási megbetegedéssel, fokozott expozíciós esettel** kapcsolatos adatszolgáltatási kötelezettségét nem teljesíti vagy a foglalkozási megbetegedés, fokozott expozíció kivizsgálását akadályozza vagy
d) a munkáltató képviselőjeként a **munkavédelmi képviselőt** a munkavédelemre vonatkozó szabályban biztosított jogainak gyakorlásában **akadályozza**, illetve a munkavédelmi képviselővel szemben jogainak gyakorlása miatt hátrányos intézkedést tesz.
(2) Az (1) bekezdés alapján kiszabott bírság összege **ötszázezer forintig** terjedhet. A közigazgatási bírság egy eljárásban, ugyanazon kötelezettség ismételt megszegése vagy más kötelezettségszegés esetén ismételten is kiszabható.

Közigazgatási bírság, személyi felelősség

Bírságolható:

- természetes személy, aki
- az **ellenőrzés alá vont munkáltató munkavállalója**.

Pl.: beosztott munkavállaló, helyi, illetve középszintű munkairányító, vagy felsőbb vezető.

A munkavállaló felelőssége a munkavállalói szabálytalan magatartás esetén állapítható meg, amely lehet például késedelem vagy akadályoztatás is.

Közigazgatási bírsággal nem bírságolható egyéni vállalkozó, természetes személy foglalkoztató, munkáltatói minőségüknél fogva velük szemben munkavédelmi bírság szabható ki.

A munkáltató és a munkavállalók munkavédelmi felelőssége elkülönül. Felelősségük önállóan is megállapítható a külön-külön előírt feltételek teljesülése esetén, a két felelősséget elkülönült eljárásokban állapítják meg.

Részletes szabályok belső módszertani útmutatóban.

Példák

Példák

Büntető felelősség

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény

165. § Foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés

(1) Aki foglalkozási szabály megszegésével más vagy mások életét, testi épségét vagy egészségét gondatlanságból közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi sértést okoz, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés

a) három évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény maradandó fogyatékosságot, súlyos egészségromlást vagy tömegszerencsétlenséget,

b) egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény halált,

c) két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény kettőnél több ember halálát okozza, vagy halálos tömegszerencsétlenséget okoz.

(3) Ha az elkövető a közvetlen veszélyt szándékosan idézi elő, bűntett miatt az (1) bekezdésben meghatározott esetben három évig, a (2) bekezdésben meghatározott esetben - az ott tett megkülönböztetés szerint - egy évtől öt évig, két évtől nyolc évig, illetve öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Büntető felelősség: ok-okozat fennállásának vizsgálata Nem csak szervezett munkavégzés esetén

- **Aki valamilyen foglalkozást gyakorol, munkát végez, irányít**
- **Tervező**
- **Üzemeltető – munkahelyi vezető, irányító vagy munkát végző személy**
- **Vállalkozó – irányít, utasítást ad**
- **Megrendelő – irányít, utasítást ad**
- **Munkavédelmi szakember**

Nyomozást indíthat a rendőrség feljelentésre vagy hivatalból:
- Ismeretlen tettes,
- Megnevezett személy vagy személyek ellen.

Szakértő igénybe vétele foglalkozási szabályoknak megfelelés vizsgálatára:
- munkavédelmi vagy munkabiztonsági igazságügyi szakértő

Példa hivatalból indult nyomozásra: sajtológép nyomófej kiszakadt

Kiszakadt nyomófej

Megállapítások

Tények:

- A nyomófej több részből került összehegesztésre jó néhány évvel a baleset előtt, ideiglenes jelleggel
- A Strautmann típusú 50 tonnás présgép a vonatkozó előírások szerint nem minősül veszélyes munkaeszköznek, az üzembe helyezése és időszakos felülvizsgálatai nem kötelezőek. Szakértői szemlén történt mérések szerint a nyomófej működési sebessége 17 mm/s. *(Az Mvt. 21. § (2) bekezdése alapján veszélyesnek minősülő munkaeszközök jegyzéke szerint: Kézzel adagolt és ürített, fémek hidegátalakítására való sajtó, beleértve azt az élhajlítógépet is, amely mozgó elemeinek elmozdulása meghaladhatja a 6 mm-t, és a sebessége meghaladhatja a 30 mm/s értéket.)*
- Az egyengető gép üzembe helyezése és felülvizsgálatai során a cserélhető szerelvényeket, nem szükségszerű ellenőrizni, tekintettel arra, hogy a nyomófej kiegészítő szerszám, nem a gép része. Annak ténye, hogy az üzembe helyezéskor vagy valamely felülvizsgálatkor éppen melyik szerszámmal volt szerelve a gép, az utólag a rendelkezésemre álló iratokból nem állapítható meg.
- Személyi és szervezési feltételek rendben.

Megállapítások

Tények:

- Az egyengető gép kezelési utasításának megsértése: *„Munka megkezdése előtti teendők: az egyengetőfej felfogása, vezetése és beállítása megfelelő-e?”*
- Kialakult rossz gyakorlat miatt bíztak a nyomóhasáb rögzítésének megfelelőségében.

Következmények:

- 8 napon túl gyógyuló, munkakieséssel nem járó fejsérülés
- Büntető eljárás ismeretlen tettes ellen

Megsértett előírások:

- Kezelési utasítás,
- Vas- és Fémipari Szerelési Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 31/1995. (VII. 25.) IKM rendelet: *Hajlításnál a munkadarab megfelelő rögzítését és vezetését biztosítani kell. Hajlítás közben a munkadarab alátámasztásáról és billenés elleni védelméről gondoskodni kell. Hajlítás és egyengetés során gondoskodni kell az anyag kivágódása, kicsapódása elleni védelméről.*

Következtetések

Okláncolat:

- A méretezés nélküli nyomóhasáb készítése, hegesztése.
- Az ideiglenes nyomóhasáb ellenőrzésének elmulasztása, éveken keresztül történő alkalmazása.
- A visszarugózás miatti túlhajlítás következtében fellépő oldalirányú erőhatás ébredése.
- Másodlagos ok a hegesztési varrat több év igénybevétele kapcsán végbement fáradása.

Szakvélemény:

- Emberi mulasztásként elsősorban az értékelhető, hogy nem mértezett hegesztési varrattal készítették el a nyomófejet.
- Emberi mulasztás, hogy különböző termékek egyengetésére való alkalmasságát hosszú éveken keresztül nem vizsgálták sem az egyengetést végző személyek, sem a munkahelyi vezetők, sem a munkavédelmi szolgáltató(k).

Kaláka

Adatok:

- Ingatlan tulajdonos baráti segítséget kért vakolási munkákra
- Barát szintén segítséget hozott
- Ingatlan tulajdonos kölcsön adott egy rossz létrát a kisbakra történő feljutáshoz

Következmények:

- Barát barátja leesett, fejsérülést szenvedett
- Nyomozás, felelős keresése

Kaláka

Adatok:

- Ingatlan tulajdonos baráti segítséget kért utólagos vízszigeteléshez
- Ingatlan tulajdonos szakszerűtlen dúcolatot készített
- Barát az árokban dúcolat bontásba kezdett

Későbbi felvételek

Kaláka

Következmény:

- Földomlás, halálos baleset
- Nyomozás, felelős keresése

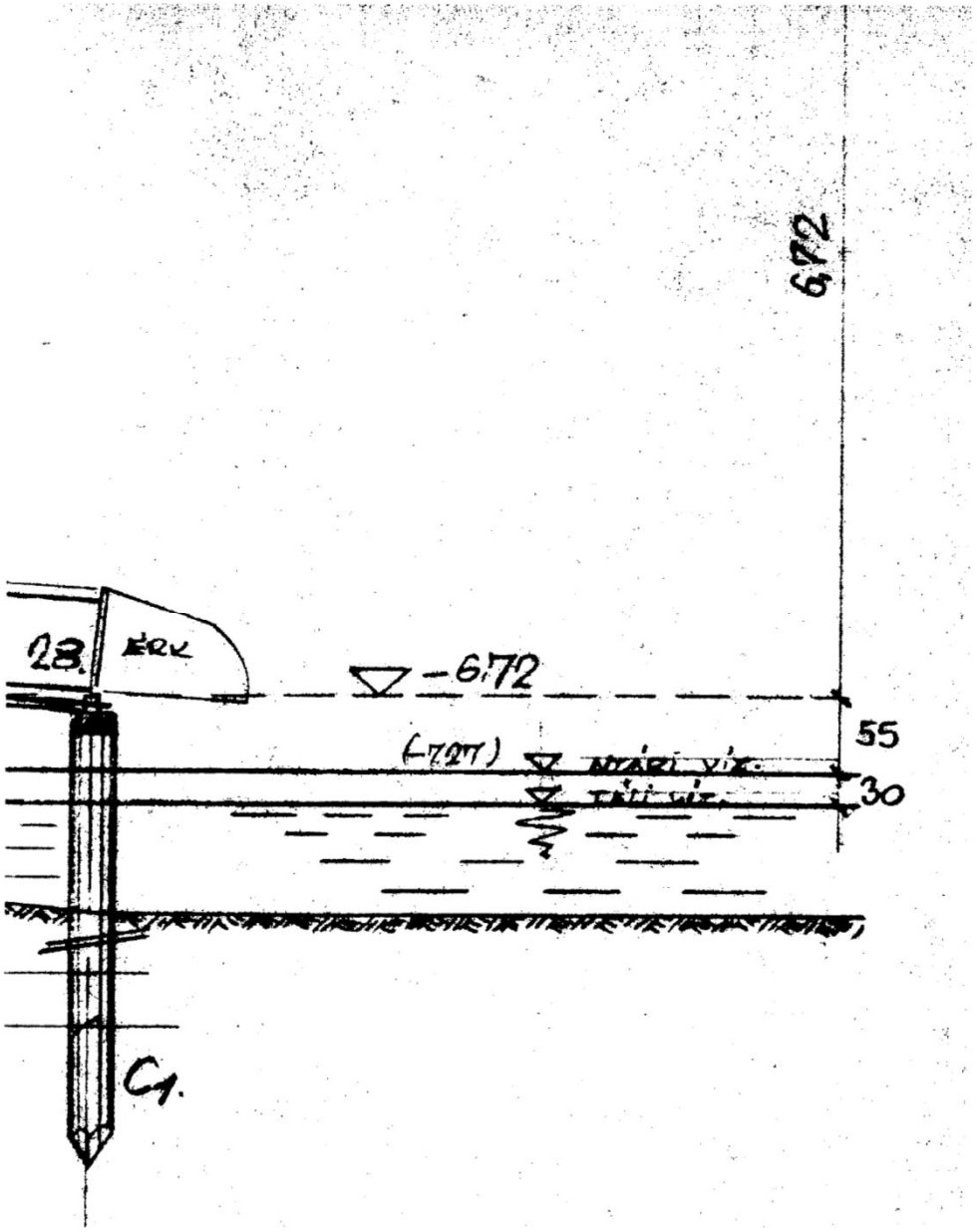
Példa tervezői és üzemeltetői felelősségre

Illusztráció

Tervezett esésmagasság:
55 (85) cm

Tervezett vízmélység:
85 ? cm

Nyári (tényleges) esésmagasság: 660 mm
Átlagos esésmagasság: 510 mm

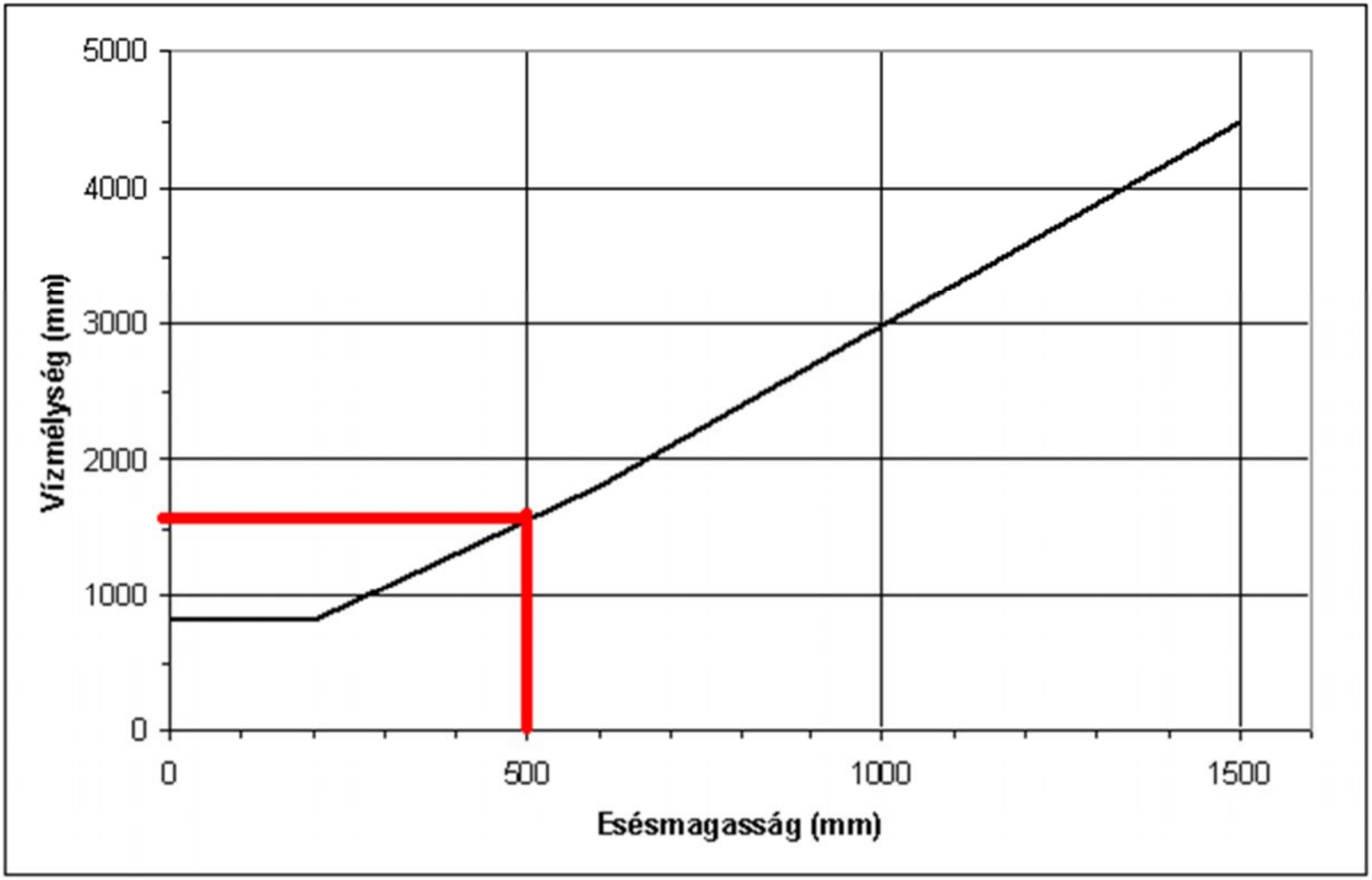
Nyári (tényleges) vízmélység: 500 mm

Téli vízállás: 660 mm

500 mm esésmagasság esetén a szabványos vízmélység 1.600 mm

Tényleges vízmélység 500 mm volt!

Megállapítások

Tervezői mulasztások

- Szabványok megsértése
    - MSZ EN 1069-1:2001 szabvány : Legalább 2 m magas vízicsúszdák 1. rész: Biztonsági követelmények és vizsgálati módszerek
    - MSZ EN 1069-2:2001 szabvány: Legalább 2 m magas vízicsúszdák
- A műszaki leírás az esésmagasságra és a vízmélységre szintén nem tartalmaz előírást, kizárólag a víz feletti műszaki létesítménnyel foglalkozik

Megfelelőségi tanúsítvány hiányosságai (elnagyolt tanúsítási eljárás)

- Csupán annyi szerepel, hogy a csobbanási magassághoz tartozó vízmélységet biztosítani kell. Az, hogy ennek mennyi a mérete, vagy mely szabványt kell figyelembe venni, az nem került meghatározásra.

Megállapítások

Építési engedélyező mulasztása

- Építési engedély és használatbavételi engedély nem követelt előírt esésmagasságot és vízmélységet, szabványos kialakítást

Üzemeltetői mulasztások:

- A műszaki vizsgálat és használatba vétel előtti előzetes kockázatfelmérés elmulasztása

  Műszaki és fizikai ellenőrzéseket egy független, külső szakértővel kell elvégeztetni, aki a szükséges műszaki és üzemeltetési ismeretekkel rendelkezik, és a vízicsúszdák területén van tapasztalata.

- Gyakorlati ellenőrzés elmulasztása

  A vizsgálatot egy vagy több csúszdamesterrel kell elvégezni az üzembe helyezéssel egy időben, annak részeként.

Példa: bagaméri földomlás

- A vádlott a közfoglalkoztatottak munkavezetőjeként reggel eligazítást tartott a település közmunkásainak. A sértett és négy kollégája az önkormányzat zártkerti ingatlanjára ment, a tanyán lévő homokdombhoz, hogy ott lapáttal homokot termeljenek ki síkosságmentesítéshez.

- A homokbánya nem volt bekerítve, a lakosok földnyerő helyként szabadon használhatták, bár a terület bányászati engedéllyel nem rendelkezett. Az elszállított homok miatt **néhol 5-8 méter magas, szinte függőleges, omlásveszélyes partszakaszok** alakultak ki, de a területen nem volt figyelmeztető, jelző- vagy tájékoztató tábla.

Forrás: Internet

Példa: bagaméri földomlás

- A pótkocsis traktor közvetlenül a homokfal mellett állt, a közmunkások pedig a leomlott homokból lapátoltak a platóra.
- A **homokfal felrakodás közben szakadt rá a pótkocsi mellett álló közmunkásokra**. Míg a pótkocsi szélein álló munkások el tudtak ugrani a lezúduló, megközelítőleg 1 méterszer 0,8 méteres, kővé szilárdult "kovárvány" elől, addig a pótkocsi középső részénél álló **sértettet a homoktömb nekinyomta a pótkocsi oldalának, ki a sérülések következtében meghalt**.

Jogerős fogházbüntetést kapott a munkavezető

- A vádlott **nem hívta fel a munkások figyelmét a biztonságos munkavégzésre, nem biztosította a biztonságos munkavégzéshez szükséges eszközöket, és a baleset bekövetkezéséig egyszer sem ellenőrizte a munkavégzést**.
- A közmunkások kaptak ugyan munkavédelmi oktatást, de az nem terjedt ki a földkitermelés kockázataira. A bíróság ugyanakkor a sértetti közrehatást is kimondta, a munkavédelmi előírásokat ugyanis Gy. J. sem tartotta be.
- **Halált okozó, foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés** vétségében mondta ki bűnösnek a törvényszék, és kötelezte csaknem 300 ezer forint bűnügyi költség megfizetésére. **Egy év fogházbüntetésre** ítélte - két évre felfüggesztve - a Debreceni Törvényszék, aki **munkáltatóként megszegte a munkavédelmi előírásokat**, és egy közfoglalkoztatott meghalt.
- A vádlottnak **akkor is be kellett volna tartatnia a foglalkozási és munkavédelmi szabályokat, ha ő maga sem ismerte** azokat. Ez alól akkor sem mentesül, ha nem részesült megfelelő munkavédelmi oktatásban.
- Az ügyben **lehetett volna más felelős is**,
  az ügyészség azonban csak B. Lászlót vádolta
  meg a bűncselekmény elkövetésével - jelezte a bíró.

Példa: szervezett munkavégzéskor földtégla gyártó gépen történt csonkolásos baleset

Tények:

- Üzemeltetési útmutató nem volt
- Oktatás hiányos (formális)
- Üzembe helyezés formális
- Munkairányítónak nem volt szakértelme
- Dolgozók figyelmetlenek

Következmények:

- Két ujj csonkolása
- Büntető eljárás a munkavédelmi megbízott ellen

PÉNZÜGYMINISZTÉRIUM

ELŐZZÜK MEG A MUNKABALESETEKET!

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET